

HINDERWET

Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland maken bekend dat zij een nieuwe, de gehele inrichting omvattende, vergunning ingevolge de Hinderwet hebben verleend aan het ministerie van Defensie (directie Gelderland) voor het Artillerieschietkamp (ASK) en oefenterrein CS-7 gelegen in de gemeenten Oldebroek, Epe, Heerde en Elburg.

De beschikking houdt in dat de gevraagde vergunning gedeeltelijk wordt verleend onder voorschriften en beperkingen.

De gevraagde vergunning wordt geweigerd voor wat betreft de in de vergunningaanvraag aangegeven locatie van het m.u.v.s.-terrein.

Een kopie van de beschikking kan gratis worden aangevraagd. Daarvoor dient een schriftelijk verzoek, onder vermelding van naam en adres, te worden opgestuurd naar:

Provincie Gelderland
Afdeling Communicatie
Antwoordnummer 411
6800 WC ARNHEM

De beschikking en alle overige stukken liggen ter inzage van 17 november 1994 tot en met 29 december 1994.

Bij de gemeente Oldebroek:

bezoekadres: Raadhuisplein 1 te Oldebroek;

tijden : op elke werkdag van 09.00 tot 12.00 uur, alsmede na telefonische afspraak (tel. 05253-8253) op elke werkdag van 13.00 tot 16.00 uur en op donderdagavond van 17.30 tot 20.30 uur.

In het gemeenschapshuis De Oranjarahof te Wezep:

bezoekadres: Kerkweg 2 te Wezep;

tijden : op elke werkdag van 09.00 tot 12.00 uur.

Bij de Provincie Gelderland:

bezoekadres: Centrale Bibliotheek, Markt 11 te Arnhem;

tijden : op elke werkdag van 09.00 tot 16.00 uur.

Voor meer informatie kunt u zich wenden tot de heer [REDACTED] (tel. [REDACTED]).

Tegen de beschikking kan tot het einde van de tervisieleggingstermijn (dus tot en met 29 december 1994) beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Wie beroep instelt kan bij de voorzitter van die Afdeling ingevolge artikel 36 van de Wet op de Raad van State ook een verzoek om een voorlopige voorziening indienen. Voor het aanhangig maken van een geschil (indiening beroepschrift) en voor het indienen van een verzoek om een voorlopige voorziening dienen op uitnodiging van de Afdeling griffierechten te worden voldaan. Het adres van de Afdeling bestuursrechtspraak is: Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage. Over de hoogte en wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie krijgen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, tel. 070-3624871.

Beroep kan alleen worden ingesteld door de aanvrager, degenen die bezwaren hebben ingebracht naar aanleiding van de aanvraag of de ontwerp-beschikking en belanghebbenden die kunnen aantonen daartoe redelijkerwijs niet in staat te zijn geweest.

27 oktober 1994 - nr. MW89.35261-6093007

Revisievergunningaanvraag van het ministerie
van Defensie ingevolge de Hinderwet voor het
Artillerieschietkamp "Oldebroek"

GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND

Gelezen de vergunningaanvraag op grond van de Hinderwet van het ministerie van Defensie voor het Artillerieschietkamp, gelegen in de gemeenten Oldebroek, Elburg, Epe en Heerde;

Gelet op de bepalingen van de Hinderwet en de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, maken wij de volgende opmerkingen c.q. hebben wij het volgende overwogen:

1 Ontwikkelingen sinds de indiening van de vergunningaanvraag

Op 1 augustus 1989 werd een revisievergunningaanvraag door het ministerie van Defensie (Defensie) ingediend op grond van de Hinderwet voor het Artillerieschietkamp Oldebroek (ASK). Omdat de inrichting gemeentegrensoverschrijdend is, zijn wij ingevolge de Hinderwet het bevoegd gezag. De revisievergunningaanvraag was noodzakelijk, omdat de inrichting beschikte over een aantal verouderde Hinderwetvergunningen op grond waarvan - naar huidige inzichten - de milieu-implicaties van het gebruik van het terrein minder goed geregeld zijn dan mogelijk is. De vergunningaanvraag is ter visie gelegd en een openbare zitting heeft plaatsgevonden. Op de bij ons ingekomen adviezen en bezwaarschriften en op de tijdens de zitting ingebrachte mondelinge bezwaren wordt hieronder ingegaan.

Op 1 maart 1993 is de Wet milieubeheer in werking getreden. Op grond van deze wet en het bijbehorend Inrichtingen- en vergunningenbesluit en het bijbehorend overgangsrecht wordt de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer bevoegd ten aanzien van deze vergunning, zodra die onherroepelijk is. Deze beschikking zal dan worden geacht te zijn vastgesteld op grond van de Wet milieubeheer. De besluitvorming op de vergunningaanvraag moet worden afgehandeld overeenkomstig het recht dat gold vóór de inwerkingtreding van de Wet milieubeheer.

Met het oog hierop is in de definitieve beschikking op die punten waar is voorgeschreven dat rapportages moeten worden uitgebracht etc. een wijziging aangebracht, die inhoudt dat stukken moeten worden gezonden aan "het bevoegd gezag". Afhankelijk van de vraag of de beschikking al onherroepelijk is, kan vergunninghoudster voor zichzelf nagaan wie op het betreffende moment het bevoegd gezag is.

Na de indiening van de aanvraag zijn door Defensie zogenaamde meldingen op grond van de Hinderwet ingebracht, waarmee de aanleg en ingebruikneming van een schermenschietbaan en een testbaan zijn gelegaliseerd.

Deze beide banen maken wel onderdeel uit van de revisievergunningaanvraag, maar waren niet eerder vergund.

Gezien de tot op heden nog geldende oude Hinderwetvergunningen was het inbrengen van deze meldingen terecht: verzwaring van de belasting van de omgeving ten opzichte van de vergunde situatie vloeit daar niet uit voort. In de besluitvorming op de revisievergunningaanvraag wordt vervolgens wederom over het totaalpakket (inclusief schermenschietbaan en testbaan) besloten.

Eveneens na indiening van de aanvraag met een bijbehorend akoes-

10 NOV. 1994

Wij geven hieronder aan welke argumenten wij hebben gehanteerd om het milieubelang zo goed mogelijk tot zijn recht te laten komen, ondanks de aanwezigheid van daarmee strijdig algemeen belang.

Zouden wij in het belang van de bewoners van de (verre) omgeving van het ASK en de stiltegebieden de oefeningen met zwaardere kalibers vuurwapens verbieden, dan ontstaat onzes inziens het gevaar dat de beschikking vernietigd wordt, omdat deze onvoldoende ruimte geeft aan datgene wat met het oog op het algemeen belang geboden is. Om deze reden is het evenmin reëel de vergunning te weigeren. Vervolgens ontstaat de mogelijkheid dat in beroep (na inwinning van ambtsberichten) een beschikking wordt vastgesteld met minder restricties, respectievelijk dat ons de opdracht wordt gegeven een dergelijke beschikking vast te stellen. Wij hebben er daarom voor gekozen de beschikking vast te stellen zoals nu gebeurt en daarbij volledig gebruik te maken van de ruimte die naar onze mening bestaat om andere dan Defensiebelangen tot hun recht te laten komen, zonder het algemeen belang onaanvaardbaar ver in te perken.

Bij deze stellingname heeft voor ons ook een rol gespeeld het gegeven dat het ASK al lang voor de nu in de vergunningaanvraag beschreven activiteiten bestaat en ook vergund is in het verleden. Zou er sprake zijn geweest van een nieuwe ontwikkeling dan zouden wij ons in het afwegingsproces van algemeen belang versus milieubelang vrijer hebben gevoeld aan het laatste belang relatief meer gewicht toe te kennen.

Geluid

Het geluid dat veroorzaakt wordt door activiteiten op het ASK kan in twee soorten geluid gesplitst worden, nl. geluid afkomstig van schietoefeningen en aanverwante activiteiten (piekgeluiden ten gevolge van vuurmonden en ontploffingen) en overig geluid. Bij het laatste is te denken aan voertuigbewegingen, grondverzetmachines en dergelijke.

Voorts moeten wij in onze besluitvorming betrekken geluid dat een indirect gevolg is van het in gebruik zijn van het terrein, dat buiten het ASK veroorzaakt wordt maar wel een rechtstreeks gevolg is van het gebruik door Defensie van het terrein en dat valt onder de noemer "indirecte hinder".

In dit verband valt te denken aan geluid van voertuigen in de onmiddellijke omgeving van het terrein bijvoorbeeld op de aan- en afvoeroute.

Ten aanzien van laatstgenoemde vorm van hinder hebben wij overwogen dat, indien de aan- en afvoeroute van het terrein gesitueerd wordt op de locatie zoals aangegeven in voorschrift 25, geen indirecte hinder ontstaat.

Met het oog op geluidsbelasting van het terrein zelf moet voorts de noordzijde van de route op het terrein voorzien worden van een geluidswal. Ten gevolge van deze maatregel zal bij de aan de noordzijde gelegen woningen geen geluidsbelasting ontstaan, die hoger is dan een etmaalwaarde van 50 dB(A), gezien het aantal voertuigbewegingen en soort voertuigen.

Voorts verbinden wij aan de vergunning voor ander lawaai dan lawaai ten gevolge van schietactiviteiten of daarmee gelijk te stellen activiteiten, het doelvoorschrift dat bij geen enkele woning buiten de inrichting het equivalente niveau van 50 dB(A) etmaalwaarde mag worden overschreden.

Met het oog onder meer hierop wordt voorgeschreven dat het m.u.v.s.-terrein waarop met grondverzetmachines wordt gewerkt, verplaatst moet worden naar een locatie op het terrein die ten minste 500 m van woningen is gelegen.

Ten aanzien van schietgeluid en daarmee vergelijkbaar geluid overwegen wij het volgende.

In het kader van deze Hinderwetprocedure moet het geluid afkomstig van het ASK zoveel mogelijk als industrielawaai benaderd worden. Defensie heeft TNO opdracht gegeven het wel zeer speci-

moet worden met deze oefeningen dan in de zomertijd. Van half mei tot half augustus mag in de avonden niet geschoten worden. Defensie heeft ten aanzien van deze periode van drie maanden bericht avondschietoefeningen met die wapens ook niet noodzakelijk te achten.

Voor de schermenschietsbaan is het aantal avonden dat geschoten mag worden gesteld op maximaal 60, waarbij die avonden en tijdstippen moeten samenvallen met die voor oefeningen met de hiervoor bedoelde wapentypes (types genoemd in de punten 2.1.1.0 en 2.1.2.0 van de aanvraag).

Voor de oefeningen waarbij oefenspringbrisantgranaten gebruikt worden zal alleen nog de vuurmond aanmerkelijke geluidsoverlast geven. Detonatieknallen vallen praktisch weg.

Het gevolg hiervan is dat aan de noordzijde van het ASK de geluidcontour van het bij de aanvraag behorend akoestisch rapport beduidend ruimer is dan de contour die in het later ingebrachte rapport is aangegeven.

Wij sluiten bij de vergunning aan op het laatstgenoemde rapport, waarbij nog de vorengenoemde restricties komen.

Controle van de contour is mogelijk door middel van opgave van het gebruik van (zware) munitie. Metingen ten tijde van oefeningen geven geen beeld van eventuele overschrijding van de contour, omdat deze een alleen maar een te berekenen verband legt tussen geluidemissie (piekgeluiden) uitgedrukt in waarden en frequentie waarmee die waarden voorkomen. Wij menen ervan te moeten kunnen uitgaan dat Defensie getrouwelijk rapporteert over de aard van de gebruikte projectielen en de aantallen. Een rapportageplicht, indien die naar aanleiding van klachten gewenst is, wordt in de vergunning vastgelegd.

Wij hebben ons laten adviseren over de mogelijkheid de geluidsbelasting ten gevolge van de vuurmonden te reduceren. Daarbij is gedacht aan een geluidswal of het ingraven van geschut.

Het ingraven is onmogelijk, omdat dan de manschappen die bij de vuurmond aanwezig zijn gevaar lopen omdat de luchtdruk die ontstaat bij de vuurmond zich niet kan verspreiden. Hetzelfde zou zich voordoen, indien dicht bij de vuurmond een steile wal zou worden aangelegd. Een geluidswal op enige afstand ten slotte, zou weinig effect hebben wat betreft geluidafschermende werking.

De aard van de door de vuurmonden geproduceerde geluidsgolven brengt met zich mee, dat deze als het ware over de wal zouden "rollen" en zich praktisch onbelemmerd verder verspreiden in de omgeving. Wij nemen dan ook geen voorschriften in de vergunning op die reductie van geluid in de overdrachtssfeer beogen.

Wij overwegen met betrekking tot geluid nog het volgende.

Bij de beslissing op de vergunningaanvraag hebben wij geluidgevoelige bestemmingen en functies in aanmerking genomen.

Daaronder vallen woningen, scholen, ziekenhuizen e.d., maar ook waardevolle natuurgebieden. Voor deze gebieden hebben wij bovendien een procedure gevoerd tot aanwijzing als stiltegebied, waarvoor wij een streefwaarde hanteren van 40 dB(A). De besluitvorming is in 1991 afgerond. Voor het stiltegebied binnen de invloedssfeer van het ASK is getracht te komen tot een zo groot mogelijke geluidreductie, een en ander voor zover dit gelet op de noodzakelijke activiteiten binnen het ASK redelijkerwijs haalbaar moet worden geacht. De activiteiten op het ASK leiden in een deel van het stiltegebied tot een geluidsbelasting variërend van 40 tot 50 dB(A), in een ander aangrenzend deel tot een belasting van 45 tot 60 dB(A), een en ander beoordeeld op basis van het bij de vergunningaanvraag gevoegde rapport.

Op basis van het in tweede instantie door Defensie ingebrachte akoestisch rapport zal de situatie tot 10 dB(A) verbeteren in laatstbedoeld gebied. Er moet dus geconstateerd worden dat de voor stiltegebieden gehanteerde streefwaarde gedurende werkdagen waarop geschoten wordt in aanzienlijke mate zal worden overschreden. In de weekeinden wordt in de betreffende gebieden

Projectielen van slechte kwaliteit kunnen eveneens een risico voor derden opleveren. Defensie stelt kwaliteitseisen bij de leverancier. Ook hier geldt dat wij niet op een nuttige wijze kunnen bijdragen aan de veiligheid door het stellen van nadere eisen.

Voor beide onderwerpen geldt dat Defensie een eigen belang heeft bij naleving van interne regels e.d., mede met het oog op de veiligheid van de eigen manschappen.

Het restrisco dat uiteraard niet voor 100% is uit te sluiten is inherent aan de activiteit, maar zodanig gering dat dat niet een grond vormt tot weigering van de vergunning.

ad b

Dit risico zou uitgesloten kunnen worden, door het hele ASK-terrein te voorzien van een hekwerk. Dat is onmogelijk te verlangen, gezien de aard van het risico en bovendien uit anderen hoofde ongewenst (doortrekzone wild). Tijdens oefeningen is op plaatsen waar reëel gevaar bestaat Defensie-personeel aanwezig om derden daarop te wijzen, zodat op die terreingedeelten geen derden behoeven te komen. Overigens staan aan de terreingrens waarschuwingsbordjes en ten slotte wordt na oefeningen die daarvoor in aanmerking komen het betreffende terreingedeelte gecontroleerd op het achterblijven van voorwerpen die voor derden gevaarlijk zouden kunnen zijn. Dit is in de vergunningaanvraag aangegeven (paragraaf 3.1.3.0); de aanvraag maakt deel uit van de vergunning. Een en ander overwegende menen wij dat het eisen van een hekwerk met het oog op zeer geringe restrisco niet noodzakelijk is.

Stofoverlast en bodem- of grondwaterverontreiniging

Defensie oefent thans op een noordelijk in het ASK gelegen terreingedeelte met grondverzetmachines e.d. Daarbij wordt de bodem omgewoeld en bestaat gevaar voor verontreiniging van de bodem in verband met olie lekkages. Tevens kan hierbij bij droog weer en ongunstige wind stofoverlast optreden voor woonbebouwing in de onmiddellijke omgeving.

Ten slotte kan ten gevolge hiervan geluidoverlast voor die woonbebouwing ontstaan (zie hiervoor onder Geluid).

Het bedoelde gebied valt (deels) samen met een waterwingebied, en alleen al uit dien hoofde is het niet gewenst dat deze oefeningen ter plekke worden gecontinueerd.

In het drinkwaterwingebied geldt de Verordening grondwaterbeschermingsgebieden Gelderland, die stoelt op de Wet bodembescherming. Op grond van deze wettelijke regelingen is het niet mogelijk in dit drinkwaterwingebied in een Hinderwetvergunning activiteiten toe te staan die risico's voor het grondwater met zich meebrengen. Zou Defensie de activiteiten op dit terreingedeelte willen voortzetten, dan zou zij daartoe een ontheffing bij ons moeten aanvragen op grond van de verordening.

In het belang van de drinkwaterwinning kan hier al gesteld worden dat het verlenen van een dergelijke ontheffing niet in de rede ligt.

Wij weigeren de vergunning voor wat betreft de locatie-aanduiding van de oefeningen met grondverzetmachines e.d.

Verplaatsing van deze oefeningen naar een zodanige locatie, dat het vrijligt van een waterwingebied en geen stofoverlast en geluidsoverlast voor woonbebouwing kan veroorzaken ontmoet geen bezwaar. Wij verwijzen naar het besluit onder I.

Stofoverlast en indirecte hinder ten gevolge van voertuigbewegingen

De nieuwe aan- en afvoerroute van het terrein is zodanig gekozen dat stofoverlast ten gevolge van intern verkeer geminimaliseerd wordt. Dicht bij de woonbebouwing zal ook direct buiten het terrein geen terreingebonden verkeer meer passeren of wach-

een dergelijk onderzoek gericht op schietoefeningen die op het ASK plaatsvinden.

Doortrekzone voor wild

Het instrument van de Hinderwetvergunning moet niet alleen worden ingezet voor beperking van milieuhinder voor de mens maar ook voor bescherming van natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden. In dit verband is het van belang op te merken, dat het gebied waarin het ASK is gelegen waarde heeft voor de wildstand. Voor instandhouding van gezonde populaties van met name roodwild, ook buiten het ASK, is het van belang dat het ASK-terrein geschikt blijft als doortrekzone. Daartoe is het intact laten van houtopstanden een wezenlijke voorwaarde. Vandaar dat een voorschrift aan de vergunning is verbonden dat ertoe leidt dat deze voorwaarde blijft bestaan.

De Hinderwetvergunningaanvraag heeft ter visie gelegen van 18 september tot en met 18 oktober 1989.

3 Overwegingen naar aanleiding van ingekomen bezwaren en adviezen

Gedurende de tervisieleggingstermijn is een groot aantal schriftelijke bezwaren ingebracht. Ook zijn mondelinge bezwaren ingebracht tijdens de op 3 oktober 1989 gehouden openbare zitting. Het aantal van de ingekomen bezwaren maakt het niet mogelijk daarop per bezwaarde in te gaan.

In de ambtshalve overwegingen zijn echter de onderwerpen aan bod gekomen, die in deze vergunningprocedure relevant zijn en bezwaarden kunnen nagaan welke overwegingen aan onze besluitvorming ten grondslag liggen. Impliciet is daarmee een standpunt ten aanzien van alle bezwaren geformuleerd.

Ook zijn op de vergunningaanvraag adviezen binnengekomen.

Als eerste noemen wij daarvan een advies van de regionale inspectie van de Volksgezondheid voor de milieuhygiëne, dat in eerste instantie in de vorm van een concept bij ons is ingebracht. Dit concept was bedoeld als notitie voor een bespreking tussen onze dienst Milieu en Water, vergunningaanvraagster en de inspectie, omdat de inspectie bij de wijze waarop het akoestisch rapport was opgesteld een aantal vraagpunten had. Dit gesprek is gevoerd en heeft ertoe geleid dat de inspectie een aantal aanbevelingen heeft geformuleerd. Deze zijn ingebracht met een fax van 12 januari 1990 welk bericht wij beschouwen als het advies van de regionale inspectie van de Volksgezondheid voor de milieuhygiëne.

Gevraagd wordt dat de vergunningaanvraagster:

- 1 de berekening van de bijdrage van de diverse geluidsbronnen in de aanvraag opneemt;
- 2 de beoordelingshoogte stelt op 5 m boven maaiveld;
- 3 de piekniveaus naast de equivalenteniveaus in de aanvraag betreft;
- 4 gevelcorrectie van 3 dB(A) op weergave van de niveaus toepast;
- 5 aangeeft bij welke woningen de grenswaarden voor geluid overschreden worden;
- 6 aangeeft hoe aan de voorgestelde waarden kan worden voldaan;
- 7 het trillingsaspect en laagfrequent geluid nader onderzoekt;
- 8 voor zover van belang ook ander dan schietgeluid betreft in de rapportage in relatie tot geluidgevoelige bestemmingen;
- 9 het rapport zo presenteert dat grenswaarden, effecten en maatregelen inzichtelijk zijn voor niet deskundige derden, bijvoorbeeld door te rapporteren als bij zoneringen industrielawaai gebruikelijk is.

Ten aanzien van de punten 1, 3, 5, 6 en 9 is naar onze mening in de vergunningaanvraag met bijbehorend akoestisch rapport

De colleges voor Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Elburg, Epe, Hattem, Heerde, Oldebroek en Zwolle hebben in een gezamenlijk advies hun standpunt over de vergunningaanvraag uitgebracht, per brief van 12 oktober 1989.

Zij hebben dat gezamenlijk gedaan, vanwege de bezorgdheid die in brede bestuurlijke kring in de regio bestaat over de effecten van onderscheiden militaire activiteiten op de omgeving en het milieu.

Zij vragen een inventarisatie van die activiteiten en de gevolgen daarvan voor het milieu, toetsing aan relevante milieunormen en een belangenafweging en het vaststellen van maatregelen die milieuhinder reduceren. Voorts stellen zij ervan uit te gaan dat een en ander gebeurt volgens algemeen geldende openbare procedures.

Ten aanzien van deze algemene opmerkingen van de betreffende gemeentebesturen merken wij op in het kader van de onderhavige vergunningprocedure deze inventarisatie, toetsing en afweging alleen te kunnen doen met betrekking tot het ASK.

Onze besluitvorming komt tot stand aan de hand van procedureregels die in de Wabm zijn gegeven. In onze voorgaande overwegingen hebben wij inzichtelijk gemaakt welke normen in dit geval van belang zijn, hoe het algemeen belang naar onze inschatting thans daarop inbreuk maakt en op welke wijze wij trachten de normen ondanks dat algemeen belang zo sterk mogelijk tot hun recht te laten komen. Dit geldt voor een belangrijk onderdeel van de activiteiten op het ASK. Voor andere activiteiten houden wij onverkort vast aan normen die wij ook elders stellen, omdat naar onze mening zonder frustrering van het algemeen belang c.q. Defensie-belang die normen gerespecteerd kunnen worden. Vervolgens wordt in het advies opgemerkt dat het akoestisch rapport geen inzicht geeft in andere geluidsbelasting dan schietgeluid. Op dit punt zijn wij hiervoren ingegaan. Ook kritische kanttekeningen bij het rapport betreffende meethoogte en gehanteerd overdrachtsmodel zijn hiervoor aan de orde geweest. De gemeentebesturen merken op dat de berekende geluidsbelasting voor de omgeving (vergelijkbaar maken met industrielawaai) weinig zegt over de geluidsbeleving door de omgeving en noemen daarbij schrikreacties, slaapverstoring en effecten op sociaal gedrag en geestelijk welzijn. Zoals uit het voorgaande blijkt onderkennen wij de gebrekkige vergelijkbaarheid van dit geval met industriële geluidsbelasting. Schrikreacties en slaapverstoring zullen ongetwijfeld aan de orde zijn met gevolgen voor het geestelijk welzijn. Met het oog daarop nemen wij in de vergunning als (blijvende) verplichting op, wat Defensie nu vrijwillig wil doen: op grotere schaal vervangen van gewone projectielen door oefenspringbrisantgranaten. Voorts beperken wij de avondlijke schietoefeningen verder dan Defensie aanvraagt en moet er een regeling komen met betrekking tot bekendmaking van dagen waarop schietoefeningen met verderstrekkende geluidsgevolgen zullen worden gehouden. Hiermee wordt zoveel mogelijk aan de punten schrikreacties en slaapverstoring tegemoet gekomen.

De kanttekeningen van de gemeentebesturen met betrekking tot trillinghinder zijn niet los te zien van hetgeen over schietgeluid is gezegd. Wij verwijzen daarnaar.

Met betrekking tot het gevaar van bodemverontreiniging refereert het advies naar de aanwezigheid van een waterwingebied.

Aan dit punt is in onze ambtshalve overwegingen aandacht besteed. Brandweeroefeningen op het terrein, waarvan ook regionale brandweerkorpsen gebruik maken, willen wij niet geheel verbieden. Wel zullen deze oefeningen zodanig moeten worden uitgevoerd dat geen bodemverontreinigende stoffen worden gebruikt. Schietafval in kogelvangers wordt periodiek door Defensie opgeruimd. Hiertoe wordt een ondersteunend voorschrift in de vergunning opgenomen. Ten aanzien van het gebruik van aardolieprodukten in motorvoertuigen e.d. achten wij voor-

kenden gedurende de procedure zodanig genoteerd, dat de beperkte toezending van stukken hen niet schaadt in het gebruik maken van het beroepsrecht.

Van de bezwaren zullen alleen die exemplaren ter inzage worden gelegd die niet als "standaardbezwaar" zijn ingebracht. Van deze bezwaren ontvangen de wettelijk adviseurs een kopie.

Naar aanleiding van de ontwerp-beschikking, die ter visie is gelegd van 29 april 1992 tot 21 mei 1992 is wederom een groot aantal bezwaren ingebracht. Wij zullen hieronder op de bezwaren ingaan zonder daarbij de bezwaarden expliciet te noemen, om dezelfde redenen als hierboven aangegeven.

Samengevat kunnen de door derden-belanghebbenden ingebrachte bezwaren per onderwerp als volgt worden weergegeven:

Gevolgte procedure

- 1 Het vaststellen van de ontwerp-beschikking heeft tweeënhalf jaar geduurd, terwijl voor de tweede bezwarentermijn slechts een maand is uitgetrokken.
- 2 De bezwaren van particulieren worden niet per bezwaar behandeld en becommentarieerd, omdat het aantal daarvoor te groot zou zijn.
- 3 Degenen die tegen de aanvraag bezwaar hebben ingebracht hebben geen persoonlijke ontvangstbevestiging gekregen en zijn ook niet persoonlijk geïnformeerd over het vaststellen van de ontwerp-beschikking.
- 4 De vaststelling en tervisielegging van de ontwerp-beschikking is onvoldoende bekendgemaakt. De mogelijkheid om de stukken in te zien en de toelichting daarbij was onvoldoende.

Algemeen

- 5 De Hinderwetvergunning zal een intensivering van de militaire activiteiten midden in het Centraal Veluws Natuurgebied mogelijk maken. Dit is in strijd met het Natuurbeleidsplan en met de doelstellingen die op rijksniveau ter bescherming van de aanwezige natuur voor dit gebied zijn vastgesteld.
- 6 Er is geen rekening gehouden met de gewijzigde politieke verhoudingen tussen oost en west.

Geluid en trillingen

- 7 Gevraagd wordt een geluidsnorm te hanteren zoals die gebruikt wordt voor autosnelwegen en spoorlijnen.
- 8 Schietoefeningen in de avond en nacht moeten niet worden toegestaan, en er worden voorstellen ingebracht voor het aanscherpen van de voorschriften waarmee avondschiетоefeningen worden toegestaan. Gevraagd wordt ook om vergunning voor schieten uitsluitend tussen 9.00 en 17.00 uur af te geven.
- 9 Het in de ontwerp-beschikking gemaakte onderscheid tussen trillingen/geluid via de bodem en lucht is onvolkomen. Beter zou het zijn te spreken van hoorbare en onhoorbare trillingen. De trillingen die zich via de grondlagen verplaatsen veroorzaken veel overlast.
- 10 Bij het houden van schietoefeningen wordt geen rekening gehouden met de windrichting, wolkengesteldheid e.d., waardoor woonkernen de volle geluids- en schokgolf te verduren kunnen krijgen met alle gevolgen van dien.

maximeerd te worden. Criterium daarbij kan zijn de huidige gebruiksfrequentie.

- 19 Voorschrift 18 van de ontwerp-beschikking dient ook van toepassing te zijn voor de onder voorschrift 17 vermelde oefeningen.
- 20 Wat wordt in voorschrift 10, tweede alinea, bedoeld met maximaal 180 keer per jaar (met een maximum van vier keer per week). 180 keer schieten of 180 schietdagen? En wordt met detonerende munitie bedoeld alle gebruikte granaten of alleen scherpe brisantgranaten?
Als met 180 keer per jaar bedoeld wordt 180 schoten per jaar dan is het gewenst het aantal schietdagen voor deze maximaal 180 schoten te beperken en om het aantal oefenbrisantgranaten met concrete cijfers te maximeren. Als met 180 keer per jaar bedoeld wordt 180 dagen per jaar waarop met scherpe brisantgranaten mag worden geschoten dan wordt daartegen bezwaar gemaakt.
- 21 Voor de nieuwe schermenschietsbaan moet gelden dat deze alleen op werkdagen en voor reguliere militaire oefendoeleinden mag worden gebruikt. Gebruik voor derden, zoals thans met name op de zaterdagen gebeurt, moet expliciet worden uitgesloten. De ontwerp-voorschriften 18 en 40 dienen ook te gelden voor de schermenschietsbaan.
- 22 Het simulatie-onderzoek dient te worden uitgevoerd door onpartijdige wetenschappelijke instanties. Het onderzoek moet bovendien gebonden worden aan nader aan te geven beleidsconsequenties.
- 23 Er wordt verzocht om een permanente meting van de geluidsemis-sie op het ASK.
- 24 In de (enigszins gewijzigde) plannen worden geluidsveroorzakende activiteiten naar de grens met de aanliggende woonwijk in Wezep verplaatst.
- 25 Het stationair draaien van motoren (ontwerp-voorschrift 5) dient te allen tijde te worden verboden.

Doortrekzone wild/dassen

- 26 Voor grofwild moeten de kaders op rijks- en provinciaal niveau worden aangegeven met betrekking tot het functioneren van de Veluwe als één heide en het veiligstellen van de benuttings- en uitwisselingsmogelijkheden voor het (grof-)wild in het bijzonder.
- 27 Het gebied ten noorden van de Hessenweg, dat als doortrekgebied fungeert richting Wezepsche Heide en het viaduct over de A50 in de Leemculeweg, dient in ontwerp-voorschrift 28 te worden opgenomen.
- 28 De meest essentiële voorwaarde om als doortrek- en als dagelijks benuttingsgebied te kunnen blijven functioneren is voldoende rust. De huidige statische vormen van militair gebruik garanderen die rust.

Dynamische vormen van militair gebruik zowel overdag als 's nachts in combinatie met een intensivering van de detailontsluiting - zoals voorgesteld - zal voor de nodige onrust zorgen waardoor het functioneren als doortrek- en benuttingsgebied negatief wordt beïnvloed.
- 29 In de overwegingen van de ontwerp-beschikking is geen aandacht besteed aan het dassenbelang.

44 Ingeval van (trilling-)schade in de omgeving van het ASK zou een omgekeerde bewijslast moeten gelden; het verband tussen het gebruik van het ASK en de schade zou direct moeten worden aangenomen, indien een ander oorzakelijk verband niet direct aantoonsbaar is.

B Vergunningaanvraagster heeft de volgende bezwaren tegen de ontwerp-beschikking ingebracht met betrekking tot de voorschriften:

5 Dit voorschrift dient te vervallen. De afstand van 250 m is arbitrair en leidt tot onnodige beperkingen. De nu gestelde beperking wordt niet door enig onderzoek onderbouwd. Bovendien is een en ander reeds afdoende gedekt door voorschrift 13.

10 In de nu voorgestelde redactie is het voorschrift niet acceptabel. Van Defensiezijde is in het vooroverleg met de provincie Gelderland aangegeven, dat per jaar ca. 180 demonstratieschoten met detonerende munitie moeten kunnen worden afgevuurd en dat daarbij moet worden gedacht aan een minimum van drie à vier schoten per week.

De demonstratieschoten zijn voornamelijk bedoeld, om de leerlingen van de Artillerieschool de uitwerking van hun wapen te tonen, zowel bij daglicht als bij duisternis. Deze demonstraties worden op een vast tijdstip in de opleiding gehouden (zijn onderdeel van een omlijnd opleidingsprogramma).

Thans komen twaalf lichtingen per jaar op (dat wil zeggen iedere maand één). Er kan gemakkelijk worden ingezien, dat per demonstratie ca. $180/12 =$ ca. vijftien schoten worden afgegeven.

Het is duidelijk, dat wanneer het aantal schoten wordt beperkt tot maximaal drie à vier per week, een demonstratie altijd een hele maand in beslag moeten nemen. Dat betekent bij een lichting per maand, dat de opleiding in de knel komt. Bij een geringe belemmering (bijvoorbeeld door weersomstandigheden, of een gewijzigde instroming van leerlingen) zou de opleiding al helemaal in de problemen raken.

Het minimum van drie à vier schoten (uit oogpunt van opleiding al problematisch, maar als minimum acceptabel) nu te vertalen in een maximum, is dan ook niet aanvaardbaar. De beperking dient uit de voorschriften te worden verwijderd. Hierbij moet worden bedacht, dat dit in de dagelijkse praktijk niet tot grote afwijkingen zal leiden van de situatie die in dit voorschrift wordt beoogd: het maximum over het hele jaar blijft 180 schoten, terwijl deze schoten als gevolg van de opleiding gemiddeld gelijkmatig over het jaar worden verspreid.

Defensie verzet zich niet langer tegen de bepaling, dat deze demonstratieschoten nog alleen in de dagperiode mogen worden afgevuurd.

14 Tegen de voorgestelde tijdstippen in de avondperiode wordt bezwaar gemaakt. Defensie heeft oorspronkelijk zelf voorgesteld, zich als volgt te beperken:

- tot 22.00 uur in de maanden januari, februari, maart, oktober, november en december;
- tot 23.00 uur in de maanden april, mei (tot 15 mei), augustus (vanaf 16 augustus) en september.

Dit impliceerde tegelijkertijd het aanbod van Defensie, om tussen 15 mei en 15 augustus 's avonds niet te schieten. Defensie heeft aangegeven, dat dit aanbod als minimum moest worden gezien. Onder dit aantal uren is een goede opleiding niet mogelijk. Hiervan worden in de nu voorliggende ontwerp-beschikking toch nog enkele uren afgeknabbeld, waardoor de beschikbare avondschietscapaciteit onder het mogelijke minimum zakt (de in het voorschrift aangegeven 60 schietavonden worden daardoor onmogelijk (omgerekend worden dat 40 avonden)). Ook moet worden opgemerkt, dat onduidelijk blijft, waarom in het najaar een uur

+ 100 m van de dichtstbijzijnde woningen) en zelfs zonder wal "niet gesproken kan worden van geluidsoverlast in de zin van de Wet geluidhinder".

Een wal is derhalve niet nodig. Niettemin is door Defensie toegezegd, om langs de weg een geluidswal aan te leggen. De afwezigheid van een noodzaak tot aanleg leidt er toe, te mogen veronderstellen, dat de maten van de wal bescheiden kunnen zijn. De in de ontwerp-beschikking voorgeschreven afmetingen zijn echter buitengewoon fors (60 m lang, 3 m hoog). Omdat deze maten niet voortkomen uit enige akoestische noodzaak, terwijl gereede vrees bestaat, dat - mede door het geëiste geluidswerende scherm op de top - een dergelijk forse wal landschappelijk slecht inpasbaar zal zijn, wordt tegen de wal zoals hij nu wordt voorgeschreven bezwaar gemaakt.

- 26 Ook aan de plaatsbepaling van het MUVS-terrein mogen geen nadere eisen worden gesteld. Ook hiervoor geldt, dat daarop meer overwegingen van invloed zijn dan die met betrekking tot stof en geluid, terwijl de waterwinning zijn eigen beschermend regime kent. Bovendien wordt de noodzakelijkheid om de gestelde beperkingen op te nemen niet onderbouwd.

Daarnaast bestaan overwegende bezwaren tegen de vastgelegde termijn van zes maanden, die gesteld is aan realisering en in-gebruikname van een nieuw terrein. Een en ander is onderwerp van breed overleg binnen en buiten Defensie (provincie, gemeenten, NBLF (Lavin)). Noch dit overleg, noch de planologische procedures die voor realisatie moeten worden gevolgd kunnen binnen die tijd zijn afgerond.

Dit voorschrift dient derhalve te worden geschrapt.

- 27 Dit voorschrift is onnodig rigide en niet gebaseerd op enig onderzoek. Het dient daarom te worden geschrapt. Zaken als begroeiing en houtopstanden worden reeds (beter) beschermd in het kader van de Boswet (eventueel herplantplicht), Natuurbeschermingswetgeving, ruimtelijke ordening (al of niet bestemd en/of aan aanlegvergunningen gebonden), e.d. De handhaving al of niet in bestaande vorm vindt plaats in het kader van beheersplannen, die voor dit doel veel beter zijn toegerust dan de Hinderwet.

Deze zaken in het kader van de Hinderwet vast te pinnen zou in dit geval zelfs het belang van het wild kunnen schaden. Wanneer uit het brede overleg over de komende herinrichting van het terrein en uit onderzoek naar voren zou komen, dat een ander patroon van begroeiing en houtopstanden voor de wildtrek beter zou zijn, zou een mogelijke verbetering in dat geval zelfs door de Hinderwetvergunning worden geblokkeerd.

- 40 Nader onderzoek is in dit geval niet zinvol; onderzoek heeft zeer recent, in het kader van de aanvraag van deze vergunning, tot een voor Defensie nog juist aanvaardbaar minimum geleid. Uit dat onderzoek blijkt, dat verdere teruggang in het aantal echte schoten zou leiden tot de onmogelijkheid om de schietopleidingen goed uit te voeren.

Dit voorschrift is bovendien, blijkens de toelichting bij de ontwerp-beschikking, een opstapje naar nadere, nu nog niet bekende beperkingen.

Omdat nu nog niet bekend is (kan zijn) welke beperkingen dat op grond van dit nog te houden onderzoek zouden kunnen zijn, terwijl ook niet bekend is, op grond van welke maatstaven GS die beperkingen zouden willen opleggen, bestaat voor dit artikel geen enkele grond.

Het voorschrift dient derhalve te worden geschrapt.

Wij menen dat het juist is om ter beoordeling van deze aanvraag een onderzoek in te stellen naar de hinder en andere effecten van de trillingen, omdat deze op zich voor gevaar, schade of hinder kunnen zorgen. Dat u op grond van bijvoorbeeld de onmogelijkheid van verdere geluidsreductie geen verdere beperkingen oplegt aan aanvrager is voor ons acceptabel. Een dusdanig onderzoek zouden wij echter nog graag uitgevoerd willen zien.

3 Bodemverontreiniging

Wij missen de verplichting tot het houden van een bodemonderzoek ter bepaling van de "nulsituatie". Dit is gelet op de aard van de handelingen in de inrichting een gangbaar voorschrift. Dit te meer gelet op de waterwingebieden die in de nabijheid van de inrichting zijn gesitueerd.

Aanvrager heeft eigen regels omtrent onderhoud van voertuigen en de omgang met aardolieprodukten e.d. "in het veld". Indien dit aanvaardbare regels zijn dan delen wij uw mening dat het niet noodzakelijk is om deze regels met provinciale voorschriften aan te vullen. Deze regels dienen echter wel aan de vergunning te worden verbonden, zodat deze regels niet meer vrijblijvend zijn.

4 Verbranding

In voorschrift 3 is het verboden om afvalstoffen te verbranden, te storten of te begraven, met uitzondering van kruit. Het is onzes inziens, gelet op mogelijke bodem- en luchtverontreiniging, niet acceptabel dat kruit wordt verbrand zonder dat daar voorschriften aan zijn verbonden. Wij verzoeken u echter om de "verwerking" van kruit binnen deze inrichting niet meer toe te staan en te bewerkstelligen dat het kruit voortaan buiten de inrichting wordt verwerkt.

In voorschrift 29 is bepaald dat geen bodemverontreinigde stoffen mogen worden gebruikt. Aangezien luchtverontreiniging ook een reële mogelijkheid is verzoeken wij u om de zin "daarbij mogen geen bodemverontreinigende stoffen worden gebruikt" te vervangen door "daarbij moet al het mogelijke worden gedaan om schade voor het milieu te beperken".

In de voorschriften bij de ontwerp-Hinderwetvergunning is aan het afbranden van heide geen aandacht geschonken. In de aanvraag om vergunning wordt melding gemaakt, dat ter voorkoming van brand en branduitbreiding het naar behoefte schonen van het terrein zal plaatsvinden. Wij verzoeken u om alsnog in de vergunning aandacht aan deze materie te besteden. Indien het branden noodzakelijk mocht blijken, dan verzoeken wij u om voorschriften op te nemen om te bewerkstelligen dat de verbranding zo schoon mogelijk zal plaatsvinden. Ook dient de gemeente Oldebroek, bureau Milieu en de politie vooraf te worden geïnformeerd over de concrete afbrandingen. Daarnaast dient het voornemen ruim tevoren aan de gemeente Oldebroek te worden gemeld zodat het mogelijk is om de inwoners via de wekelijkse informatierubriek te informeren.

Met betrekking tot de bezwaren die naar aanleiding van de ontwerp-beschikking zijn ingediend hebben wij het volgende overwogen:

A naar aanleiding van bezwaren van derden-belanghebbenden

Over de gevolgde procedure en de onder "algemeen" aangehaalde bezwaren
Wij hebben van de opmerkingen kennis genomen. De procedure is conform de wettelijke bepalingen uitgevoerd, behoudens de overschrijding van de niet-fatale termijn voor vaststelling van de definitieve beschikking. Alle belanghebbenden is in de mate als de wet vereist gelegenheid geboden stukken in te zien en te reageren. Wij verwijzen voorts naar de onder punt 2 (algemeen) gegeven overwegingen op pagina 3 van deze beschikking.

Ad 21

Voorschrift 17 geeft op grond van de Hinderwet al de plicht dat voorschriften worden nageleefd, voor alle schietoefeningen waarvoor veiligheidsbepalingen vanwege Defensie gelden. Op dit moment achten wij het onderzoek van voorschrift 33 alleen voor de houwitsers opportuun. Oefeningen op de schermenschietsbaan op zaterdagen willen wij niet uitsluiten voor derden. Volgens het geluidsrapport overheerst de geluidsbelasting van de handgranaatbaan. Met het oog daarop is een onderzoeksvoorschrift gegeven.

Ad 22

Het bevoegd gezag zal uiteraard een oordeel over de waarde van het rapport vormen. Gezien het te onderzoeken onderwerp is niet bij voorbaat uit te sluiten dat het onderzoek niet deels mede zal moeten worden verricht door vergunninghoudster. Het onderzoek is het meest vruchtbaar, indien tevoren niet besloten wordt (overigens is daarvoor nu ook onvoldoende basis aanwezig) welke gevolgen aan de onderzoeksresultaten verbonden worden.

Ad 23

Permanente geluidmetingen worden niet voorgeschreven. De bronsterkten van geluidveroorzakende activiteiten zijn bekend, vervolgens kan aan de hand van berekeningen de geluidsbelasting van de omgeving worden vastgesteld. Deze berekeningen zijn uitgevoerd met het oog op het opstellen van akoestische rapporten. Herhaling daarvan heeft geen nut, indien de geluidbronnen of schietfrequenties niet wijzigen. Indien noodzakelijk kan door berekeningen achteraf aan de hand van opgave van verbruikte munitie beoordeeld worden of geluidsvoorschriften zijn overtreden.

Ad 24

Zie eerder aangehaalde overwegingen.

Ad 25

Het gevraagde verbod is onmogelijk: bij koude start zal stationair draaien noodzakelijk zijn.

Over doortrekzone wild en over dassen:**Ad 26**

De Hinderwetvergunning is geen instrument voor het vaststellen van beleid op rijks- en provinciaal niveau.

Ad 27

Het voorschrift wordt grotendeels conform het voorstel van bezwaarde aangepast, echter voor gebieden buiten het terrein ASK kunnen in de vergunning geen voorschriften worden gesteld.

Ad 28

In de vergunning wordt gebied voor wild zo goed mogelijk veiliggesteld. Aan het algemeen geformuleerde bezwaar kan niet worden tegemoet gekomen.

Ad 29, 30 en 31

Dassenbelang "loopt mee" met het wildbelang. Overigens wordt verwezen naar onze eerder gegeven overwegingen.

Over veiligheid en diverse overige onderwerpen:**Ad 32 en 33**

Het is inderdaad onmogelijk te garanderen dat nimmer projectielen buiten het oefenterrein neerkomen. Wij zijn echter van oordeel dat de door Defensie gehanteerde veiligheidsvoorschriften voldoende zijn. Wij zijn van mening dat het belang van Defensie zodanig groot is om dit soort voorvallen te voorkomen, dat door ons uitgeoefende druk ter zake daaraan niet zal kunnen bijdragen. Aan de bezwaren wordt niet tegemoet gekomen.

Ad 43

De nu vastgestelde beschikking is voor onbeperkte termijn geldig. Dat laat uiteraard onverlet dat het bevoegde gezag, bijvoorbeeld naar aanleiding van een onderzoeksrapport, kan besluiten de vergunning bij te stellen of geheel of gedeeltelijk in te trekken. De Hinderwet geeft in artikel 16 aan in welke gevallen een tijdelijke vergunning kan worden verleend. Die gevallen doen zich hier niet voor, zodat aan het bezwaar niet tegemoet kan worden gekomen.

Ad 44

In de vergunning kan niet - zeker niet in afwijking van het geldende burgerlijke recht - vastgelegd worden of en zo ja welke aansprakelijkheid bestaat voor schade en hoe de bewijslastverdeling ter zake is.

B naar aanleiding van bezwaren van vergunningaanvraagster**Ad ontwerpvoorschrift 5**

Wij zijn van mening dat dit voorschrift zelfstandige betekenis heeft naast voorschrift 12. Behalve stationair motorgeluid kan de hier verboden handeling ook andere vormen van hinder veroorzaken bij woningen. De afstand is inderdaad enigszins arbitrair, dat wil zeggen niet onderbouwd door onderzoek. Wij hebben gekozen voor een afstand, bij welke wij als zeker moeten aannemen dat zich geen overlast zal voordoen bij woningen. Een kortere afstand (bijvoorbeeld 200 m) geeft ons deze zekerheid minder. De beperkingen die uit dit voorschrift voortvloeien achten wij dus niet onnodig en ons zijn geen argumenten aangereikt die bij een belangenafweging zouden moeten leiden tot verandering van de afstand.

Ad ontwerp-voorschrift 10

Wij zijn in zoverre aan het bezwaar tegemoet gekomen, dat het maximum van het aantal schoten per week is vervallen. Echter het deel van het voorschrift, dat verbiedt dat met detonerende munitie buiten de dagperiodes geschoten wordt, hebben wij gehandhaafd. Wij meenden dat het milieubelang vraagt om deze beperking.

Ad ontwerp-voorschrift 14

Wij hebben kennis genomen van de bezwaren van vergunningaanvraagster. Niettemin zijn wij van mening dat met het oog op de milieubelangen van de bewoners van het gebied waarin het ASK gelegen is, de avondschietsuren meer beperkt moeten worden dan in de optiek van Defensie mogelijk is. Wij zijn er niet van overtuigd dat met (organisatorische) aanpassingen voldoende avondschiets oefeningen binnen het schema onmogelijk zijn. Voor zover wij op basis van door vergunningaanvraagster geleverde gegevens kunnen beoordelen, vergt dit voorschrift geen aanpassingen die absoluut onmogelijk zijn (hoogstens moeilijk uitvoerbaar). Dit soort voorschriften wordt dan ook geregeld in vergunningen voor bedrijven opgenomen met het oog op beperking van milieuhinder. Wij hebben ons rekenschap gegeven van het bijzondere karakter van de onderhavige inrichting, door het functioneren daarvan ondanks de milieubezwaren die in het algemeen daaraan kleven niet te verhinderen, maar dat wil niet zeggen dat van vergunninghoudster niet, op alle punten waar dat maar enigszins mogelijk is, verlangd wordt milieuhinder te beperken.

Een uitbreiding van het aantal schieturen in de avonduren geven wij dus niet in de definitieve beschikking. Wel hebben wij in voorschrift 13 een correctie aangebracht. Het was onze bedoeling de schiettijden te koppelen aan uren van zonsondergang, dat uitgangspunt is nu beter gevolgd.

Wat betreft het gebruik van de schermenschietsbaan zijn wij van mening dat in de avonduren de koppeling met de hiervoor bedoelde avondschietsuren gehandhaafd moet blijven. Zou deze koppeling worden losgelaten, dan zou dat betekenen dat een deel van de omwonenden op een (veel) groter aantal avonden met geluidsoverlast geconfronteerd zou worden. Ook op dit punt is ons niet gebleken van een absolute onmogelijkheid schiettijden te koppelen. Op grond van dezelfde overwegingen als hierboven aangegeven, verlangen wij van vergunninghoudster daarom de noodzakelijke inspanning om die koppeling tot stand te brengen.

opgesteld door vergunninghoudster, waaruit blijkt welke conclusies door terzake kundigen worden getrokken omtrent de technische mogelijkheden van simulatietechnieken. Daarnaast kan uiteraard de visie van vergunninghoudster gelegd worden met betrekking tot de vraag in hoeverre die in het rapport aangegeven mogelijkheden feitelijke schietoefeningen kunnen vervangen. Het spreekt vanzelf dat het onderzoek tot gevolg kan hebben dat de vergunning door het bevoegde gezag wordt gewijzigd. Wij zien niet in dat aan deze vergunningaanvraagster bij een vergunning de garantie zou moeten worden geboden dat die voorgoed ongewijzigd geldig blijft, terwijl voor elke andere milieuvergunning geldt, dat die periodiek bekeken moet worden en zo nodig moet worden geactualiseerd in verband met technische ontwikkelingen, nieuwe inzichten over noodzakelijke normen of wijzigingen in de omgeving van de inrichting. Na het onherroepelijk worden van deze beschikking geldt zelfs een wettelijke actualiseringsplicht, omdat de beschikking dan geldt als een Wet milieubeheervergunning. In de definitieve beschikking hebben wij voorschrift 33 aangepast, om de bedoeling daarvan duidelijker te maken. Overigens gaat dit bezwaar volledig voorbij aan hetgeen door de staatssecretaris van Defensie op 27 december 1989 aan het parlement is geschreven en waarnaar eerder in onze overwegingen al is verwezen.

C naar aanleiding van de adviezen van de gemeenten Elburg, Epe, Hattem, Heerde, Oldebroek en Zwolle

Voor zover ons bekend heeft vergunningaanvraagster op dit moment geen plannen 105 mm oefengranaten in te voeren. Plannen voor beëindiging van het schieten met 203 mm granaten zijn ons niet meegedeeld. Wij sluiten daarom deze oefeningen niet uit.

Wij zullen voorschrift 10 aanpassen. Door verwijzing naar het betreffende akoestische rapport ligt de geluidbronsterkte vast. De oefenspringbrisantgranaat is voorzien van een lading die voldoende is voor het beoogde doel en niet meer. Ontwerp-voorschrift 11 kan inderdaad vervallen. Wij hebben dit geschrapt in de definitieve beschikking.

Voorschrift 16 is aangepast conform het advies. Deze aanpassing achten wij zinnig, omdat ook als overlast (door geluid of trillingen) nog niet vaststaat, informatie moet kunnen worden opgevraagd door het bevoegd gezag. Het verzoek om informatie behoeft ook niet te worden opgevat als een sanctie maar als een methode voor controle van de vergunning, die zeker betekenis heeft nu geluidmetingen voor dat doel minder geschikt zijn. Voorschrift 33 is aangepast op grond van onze eerder gegeven overwegingen en aan de hand van het advies van de gemeenten.

Het advies met betrekking tot trillinghinder nemen wij niet over. Wij hebben aangegeven dat er een verband is tussen enerzijds schietoefeningen en anderzijds zowel geluid als trillingen. Nu wij geen mogelijkheid zien de schietoefeningen op dit moment verder te reduceren, is een reductie van trillinghinder ook niet mogelijk. Het in beeld brengen van hinder als resterende schadepost (schade aan gebouwen of immateriële schade) heeft in deze vergunningprocedure dan ook weinig zin.

Nul-onderzoeken in milieuvergunningen hebben tot doel een referentiekader te hebben voor eventueel later optredende gevallen van bodemverontreiniging. Een onderzoeksverplichting heeft alleen zin indien locaties kunnen worden aangewezen die in de toekomst specifiek gevaar lopen in dit opzicht. Aangezien kogelvangers periodiek gereinigd worden en overigens voor potentiële bodemverontreiniging geen specifiek "gevaarlopende" locaties zijn aan te wijzen, wordt een dergelijk onderzoek niet verlangd. Een uitzondering hierop vormt het terreingedeelte, waarop in de toekomst het m.u.v.s.-terrein gesitueerd kan worden. Mede met het oog hierop is onderdeel I van het besluit gewijzigd ten opzichte van het ontwerp.

Ten slotte verwijzen we nog naar het in de definitieve beschikking gehandhaafde voorschrift 31, hetgeen ook met het oog op bodembelangen na calamiteiten dienstig is.

- 6 Het is in de inrichting niet toegestaan:
- a vluchtige stoffen, oliën of vetten op het open terrein te laten uitvloeien;
 - b afvalstoffen, zoals blikken, papier, emballagemateriaal en gebruikte poetsdoeken, anders te bewaren dan in gesloten bussen, vaten of bakken;
 - c olie anders te bewaren dan in vloeistofdicht vaatwerk.
- 7 De inrichting moet schoon worden gehouden en in goede staat van onderhoud verkeren.
- 8 Het is verboden verontreinigende stoffen in de bodem en het grondwater te brengen of te doen geraken, anders dan ten gevolge van normaal verloopende schietoefeningen het geval is.
- 9 Indien, zonder dat er sprake is van ernstige bodemverontreiniging ten gevolge van een ongewoon voorval in de zin van de Wet bodembescherming (Stbl. 1986, 374), binnen de inrichting of in de directe omgeving daarvan verontreinigende stoffen vanuit de inrichting op of in de bodem dreigen te geraken, geraken of vanaf het moment dat dit voorschrift van kracht is geworden zijn geraakt, moet(en):
- a terstond aan het bevoegd gezag melding worden gemaakt, onverminderd een eventuele meldingsplicht bij andere instanties op grond van de Wet bodembescherming;
 - b al het nodige worden ondernomen om verdere verontreiniging te voorkomen;
 - c de aard, de mate en de omvang van de verontreiniging op een door het bevoegd gezag goed te keuren wijze worden bepaald;
 - d de opgetreden verontreiniging op een door het bevoegd gezag goed te keuren wijze en binnen een door het bevoegd gezag te bepalen termijn, ongedaan worden gemaakt;
 - e eventuele tanks en/of andere objecten (zoals leidingen, kabels en buizen) die met de verontreinigende stoffen in aanraking zijn geweest, worden gecontroleerd op aantasting en indien nodig worden hersteld of vervangen;
 - f alle door de toezichthoudende ambtenaren gegeven aanwijzingen en opdrachten die het onder a, b, c en d gestelde ten doel hebben, worden opgevolgd.
- 10 Na het van kracht worden van de vergunning dienen de 8 inch (203 mm) brisantgranaten te zijn vervangen door de 8 inch oefenspringbrisantgranaat (OSBG) en dienen de brisantgranaten voor de houwitser 155 mm te zijn vervangen door de oefenspringbrisantgranaat van het type waarbij het akoestisch rapport IZF1990 A-4 uitgaat.
Er mogen maximaal 180 schoten per jaar uitsluitend in de dagperiode met detonerende munitie van genoemde kalibers gegeven worden.
- 11 Na ingebruikneming van de testbaan ten zuidoosten van de Heesberg alsmede de invoering van de oefenspringbrisantgranaat voor de 155 en 203 mm houwitser en ingebruikneming van de schermenschietbaan Wezep, mag de geluidbelasting L_r ten gevolge van schiet- en daaraan gelijk te stellen activiteiten, waaronder wordt verstaan het tot ontploffing brengen van stoffen waardoor impulsgeluid wordt veroorzaakt, beoordeeld volgens de methode beschreven in het IZF-rapport 1989-18 op onderstaande immissiepunten niet meer bedragen dan:

Ros
18-8-1997

Ros
10-10-1997
18-8-1997

Immissiepunt 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18

dag dB(A) 37 37 14 32 31 34 19 39 32 30 32 32 40 49 10 13 41 43

avond dB(A) 42 42 41 51 49 47 11 46 13 50 19 19 43 19 35 10 42 39

Voor de dag geldt de periode van 07.00 tot 19.00 uur.
Voor de avond geldt de periode van 19.00 tot 23.00 uur.

dient voldaan te worden aan het gestelde in de Ministeriële Publikatie MP 40-30.

- 19 Op de miniatuurschietbaan mag uitsluitend worden geschoten met op het voertuig gemonteerde geweren, kaliber .22 inch.
- 20 Op de testbaan ten behoeve van de Materieel Beproevingsafdeling (MBA-1) van de DMKL mag uitsluitend worden geschoten indien de wapensystemen zodanig zijn opgesteld en vastgezet dat alle projectielen in de kogelvanger terechtkomen.
- 21 Om explosies te voorkomen dient op de "kruitverbrandingsplaats" los kruit in dunne lagen te worden verspreid en mogen kardoezen niet worden gestapeld, alvorens tot ontbranding te worden gebracht.
- 22 Van de schietbanen moeten:
 - de markeringen van de schietstandplaatsen,
 - de markeringen van de stellinggebieden,
 - de kogelvangers,
 - de baanzen,
 - de bekleding van wanden/schermen met hout ter voorkoming van ricochetsin een goede staat van onderhoud verkeren en zij dienen hierop regelmatig te worden gecontroleerd.
- 23 Op het terrein van de inrichting mogen geen brandstofreservoirs van motorvoertuigen worden bijgevuld, behalve bij oefeningen, die plaatsvinden conform de hiervoor gestelde instructies.
- 24 De nieuwe ontsluitingsweg op het terrein van de inrichting die is geprojecteerd op $\pm$ 200 m van de woonconcentratie, welke een verbinding geeft met de Prinses Margriet Kazerne en de weg Wezep-Heerde, dient ter hoogte van de woningen gelegen aan de Prins Bernhardlaan, tussen deze weg en de ontsluitingsweg, te zijn voorzien van een aarden wal met een lengte van ten minste 260 m en een hoogte van ten minste 2,5 m boven het niveau van de as van de weg en waarvan de kruin is voorzien van een geluidwerend scherm met een hoogte van ten minste 0,5 m. Op het moment van in gebruikname moet de weg zijn voorzien van bedoelde wal en schermen.
- 25 Bestaande begroeiing en houtopstanden gelegen ten zuiden van de Hessenweg en ten westen van de Kamperweg en vanaf de oostzijde van de onverharde weg bij paal 31 ook ten noorden van de Hessenweg tot de grens van de inrichting, zijnde de westzijde van de Kamperweg, moeten worden gespaard om de wildtrek niet te belemmeren.
- 26 De plaatsen van brandgangen dienen te worden vastgesteld in overleg met betrokken brandweercommandanten. Deze brandgangen dienen goed te worden onderhouden.
- 27 Heide mag met het oog op het schonen van het terrein niet worden afgebrand, indien de wind of windrichting zodanig is dat van het afbranden hinder kan worden ondervonden in woonkernen of op buiten het terrein gelegen openbare wegen. Voorts moeten de noodzakelijke maatregelen genomen zijn om ongewenste uitbreiding van de brand te voorkomen. Alvorens met de werkzaamheden wordt begonnen moeten het bureau Milieu van de gemeente Oldebroek en de plaatselijke politie daarvan telefonisch op de hoogte worden gesteld.
- 28 In de inrichting is het oefenen met open vuur, ter simulatie van een brand, 1 x per jaar toegestaan. Daarbij mogen geen bodemverontreinigende stoffen worden gebruikt en overigens moet verontreiniging van het milieu zoveel mogelijk worden voorkomen.

RvS
18-8-1997

RvS
18-8-1997

Het verzoek om een voorlopige voorziening moet worden gericht aan de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage.

Gedeputeerde Staten voornoemd
overeenkomstig de geparafeerde minuut
de griffier der Staten

bijlage

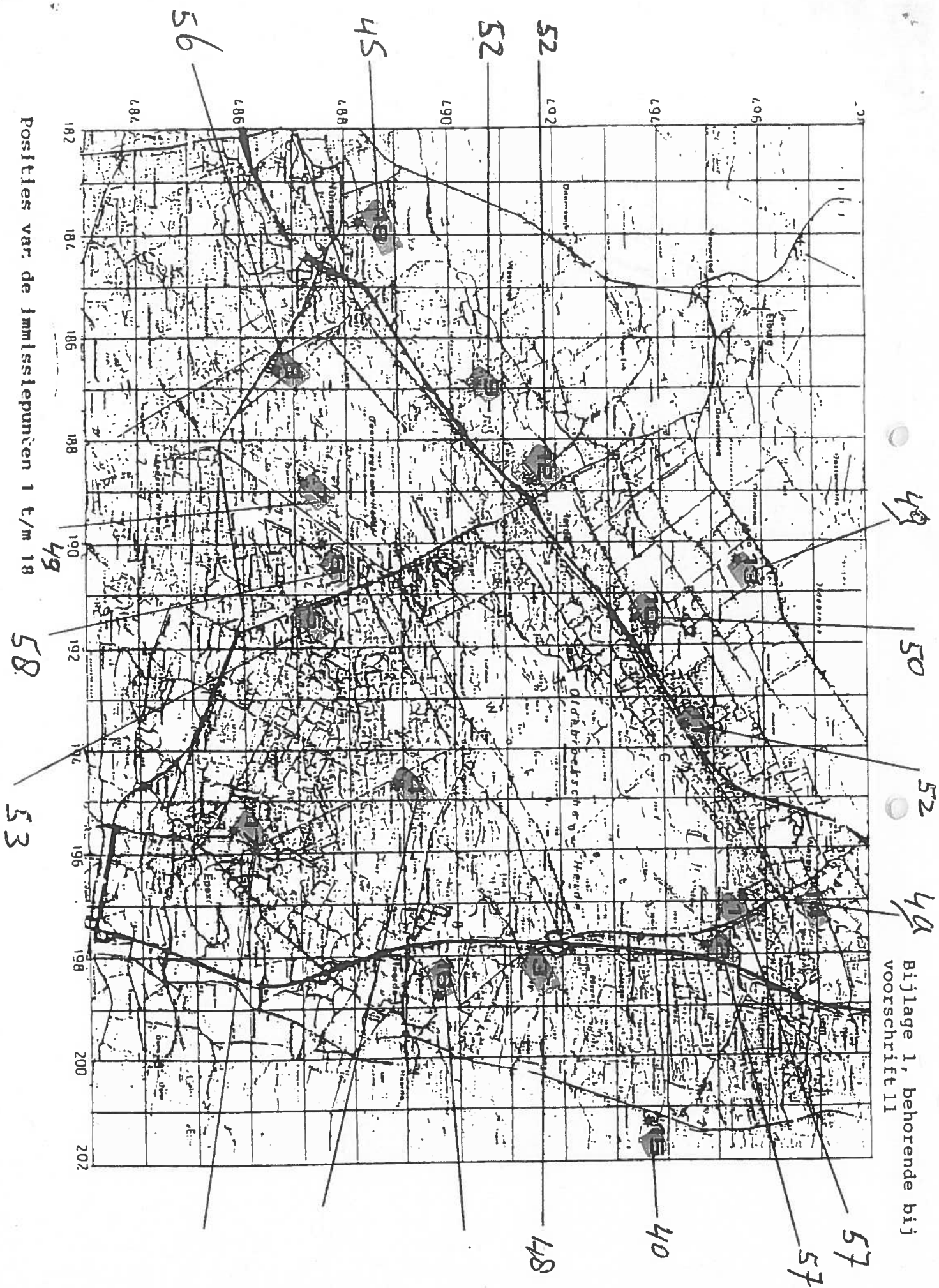
coll.
code: yt/dm/mw/hinderwe/9301964

Fig. 3b Totale te verwachten geluidbelasting in termen van de eemaalwaarde na invoering van de oefenspringsbrantgranaat voor de 155 en 203 mm Houwitser.

Fig. 3b Totale te verwachten geluidbelasting in termen van de etmaalwaarde na invoering van de oefenspringbrisantgranaat voor de 155 en 203 mm Howitser.

No. E03.94.1753.

Datum uitspraak:

15 AUG. 1997

**AFDELING
BESTUURSRECHTSPRAAK**

Uitspraak in het geschil tussen:

1. de Staatssecretaris van Defensie,
 2. de Nederlandse Federatie voor Raketonderzoek (NERO) te Eindhoven
 3. ir M.C.A. Bijleveld te Epe
- (appellanten)

en

gedeputeerde staten van Gelderland (verweerders).

In artikel 36, eerste lid, van de Wet op de Raad van State is, voor zover hier van belang, bepaald dat hoofdstuk 8 van de Algemene wet bestuursrecht van overeenkomstige toepassing is, indien bij de Afdeling beroep kan worden ingesteld.

Met ingang van 1 maart 1993 is de Wet milieubeheer in werking getreden.

Gelet op artikel XXII, vierde lid, van de Wet van 2 juli 1992 tot uitbreiding en wijziging van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne en daarmee samenhangende wijzigingen van andere wetten (vergunningen en algemene regels voor inrichtingen, procedures voor vergunningen en ontheffingen, handhaving) (Stb. 1992, 414) moet dit geschil wat de totstandkoming en de inhoud van het besluit betreft worden beoordeeld aan de hand van het vóór 1 maart 1993 geldende recht.

Het artillerieschietkamp "Oldebroek" omvat de heidegebieden de Oldebroekse Heide en de Doornspijkse Heide, alsmede de legerplaats Oldebroek. Op dit terrein vinden in hoofdzaak elementaire schoolschietoefeningen, voortgezette schietoefeningen en in beperkte mate gevechtsschietoefeningen plaats met wapens en wapensystemen die in gebruik zijn bij de artillerie. Daarnaast is het schietkamp bestemd voor schietoefeningen met zwaardere infanteriewapens zoals zware mortieren en zware terugstootloze vuurmonden, die niet in het infanterieschietkamp "De Harskamp" gehouden kunnen worden. Bovendien worden richtoefeningen met tanks gehouden en worden gedurende minimaal 50 dagen per jaar wapens en munitie beproefd.

Voor de inrichting zijn eerder vergunningen ingevolge de Hinderwet verleend.

Appellanten kunnen zich op de in hun beroepschriften aangegeven gronden niet verenigen met bepaalde aan de vergunning verbonden voorschriften of (vermeende) beperkingen.

Artikel 13 van de Hinderwet bepaalt, dat de vergunning slechts in het belang van het voorkomen of beperken van gevaar, schade of hinder buiten de inrichting kan worden geweigerd.

onduidelijkheid kan leiden, komt voorschrift 8 in aanmerking voor vernietiging wegens strijd met het rechtszekerheidsbeginsel.

Dit beroepsonderdeel is mitsdien gegrond.

De Afdeling ziet aanleiding toepassing te geven aan artikel 8:72, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Voorschrift 10

Na het van kracht worden van de vergunning dienen de 8 inch (203 mm) brisantgranaten te zijn vervangen door de 8 inch oefenspringbrisantgranaten (OSBG) en dienen de brisantgranaten voor de houwitsers 155 mm te zijn vervangen door de oefenspringbrisantgranaat van het type waarbij het akoestisch rapport IZF1990 A-4 uitgaat.

Er mogen maximaal 180 schoten per jaar uitsluitend in de dagperiode met detonerende munitie van genoemde kalibers gegeven worden.

Appellant sub 1 kan zich niet verenigen met de eis dat het type oefenspringbrisantgranaten overeen dient te komen met het type waarvan in het akoestisch onderzoek (van TNO) is uitgegaan. Deze eis houdt volgens hem in dat slechts een type oefenspringbrisantgranaat gebruikt mag worden die in het geheel geen detonatieknaal veroorzaakt. Een dergelijk type oefenspringbrisantgranaat bestaat volgens appellant niet.

De Afdeling stelt mede op grond van het verslag van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak vast dat er bij het schieten met munitie twee momenten zijn waarbij een knal wordt veroorzaakt: op het moment van het afschieten (mondingsknaal) en op het moment van de inslag van de granaat (detonatieknaal). De grootte van de detonatieknaal wordt voornamelijk bepaald door de hoeveelheid explosieve lading. Bij het oefenen is het van belang dat de inslag kan worden waargenomen en daarbij zowel zichtbaar als hoorbaar is.

Gebleken is dat het bestreden onderdeel van voorschrift 10 inhoudt dat slechts van een oefenspringbrisantgranaat gebruik mag worden gemaakt die in het geheel geen detonatieknaal veroorzaakt, omdat deze veronderstelling aan het genoemde akoestische onderzoek ten grondslag ligt. Daarbij is ervan uitgegaan dat de geluidproductie van de oefenspringbrisantgranaat niet relevant is ten opzichte van andere geluiden. Onbestreden is echter dat iedere granaat van het betrokken

verstande dat de schietavonden op de schermenschietbaan samenvallen met avonden die gekozen zijn voor wapentypes, zoals genoemd in de punten 2.1.1.0 en 2.1.2.0 van de aanvraag.

Gedurende de periode van 23.00 uur tot 07.00 uur mogen geen schieten daarmee gelijk te stellen activiteiten plaatsvinden.

Appellant acht het schieten met zware wapens in de duisternis een wezenlijk onderdeel van de schietopleiding, omdat in het kader van de opleiding ook aandacht dient te worden besteed aan het schieten onder verzwarende omstandigheden. Volgens appellant nemen de oefeningen - inclusief bijkomende handelingen als het verplaatsen bij duisternis, het betrekken van de schietstelling, de munitiebehandeling en veiligheidscontroles - enige uren in beslag. De vergunde tijd is naar de mening van appellant ontoereikend om de oefeningen op een juiste wijze uit te voeren. Hij heeft in zijn beroepschrift aangevoerd dat in voorschrift 13 het eindtijdstip in de periode van 1 oktober tot 1 april op 22.00 uur gesteld moet worden.

Gebleken is dat verweerders de schiettijden zoveel mogelijk afhankelijk hebben gesteld van de zonsondergang, met het oog op de milieubelangen in het gebied. Juist in de avonduren kunnen de piekgeluiden en trillingen van schietactiviteiten tot schrikreacties en verstoring van de rust leiden. Volgens verweerders is het mogelijk met enige (organisatorische) aanpassingen van het schema overeenkomstig de beperkingen in voorschrift 13 toch voldoende schietoefeningen te bereiken.

Allereerst stelt de Afdeling met betrekking tot dit voorschrift vast dat de schietschermbaan Wezep niet zal worden gebouwd.

Appellant heeft gesteld dat een militair volgens de doctrine van de Koninklijke Landmacht na de opleiding onder meer in staat dient te zijn zich in de duisternis te verplaatsen, stelling te betrekken, te schieten en waar te nemen. Het is naar het oordeel van de Afdeling voldoende aannemelijk geworden dat de door verweerders opgelegde beperking van de schiettijden ertoe kan leiden dat niet alle deelaspecten van een schietoefening (geïntegreerd) aaneengesloten kunnen worden uitgeoefend, hetgeen tot een onnodige beperking van de opleidingsactiviteiten binnen de inrichting leidt. In de onderliggende vergunningen waren ter zake geen beperkingen opgenomen. Verder is niet gebleken dat de schietactiviteiten tijdens de aangevraagde tijden tot

wordt, is aangeduid op een kaart met "Gebieden in Gelderland waar bescherming van natuurwaarden wordt nagestreefd".

De Afdeling stelt voorop dat, sedert de wijziging van de Hinderwet per 1 november 1981, de Hinderwet blijkens de toelichting op artikel 13 betrekking heeft op bezwaren van milieuhygiënische aard in de ruime zin, waaronder de aantasting van de natuurwetenschappelijke en ecologische waarden worden begrepen.

Ingevolge artikel 17, eerste lid, van de Hinderwet, kunnen aan de vergunning dan ook voorschriften worden verbonden ter bescherming van ecologische waarden buiten het terrein van de inrichting, die kunnen worden geschaad door de activiteiten op het terrein van de inrichting. In de considerans van het bestreden besluit hebben verweerders gesteld dat het schietkampterrein deel uitmaakt van het leefgebied van populaties wild, waaronder zogenoemd roodwild. Verweerders hebben ter zitting gesteld dat het sparen van alle houtopstand niet nodig is, maar dat in ieder geval de mogelijkheid van wildpassage moet blijven bestaan.

Naar het oordeel van de Afdeling hebben verweerders voldoende aannemelijk gemaakt dat de bescherming van de bestaande begroeiing en houtopstanden in het gebied van belang is voor de bescherming van de wildstand. Nu niet is gebleken dat met voorschrift 25 de activiteiten van appellant in onaanvaardbare mate worden belemmerd is het daartegen gerichte beroepsonderdeel ongegrond.

Voorschrift 27

Heide mag met het oog op het schonen van het terrein niet worden afgebrand, indien de wind of windrichting zodanig is dat van het afbranden hinder kan worden ondervonden in woonkernen of op buiten het terrein gelegen openbare wegen. Voorts moeten de noodzakelijke maatregelen genomen zijn om ongewenste uitbreiding van de brand te voorkomen. Alvorens met de werkzaamheden wordt begonnen moeten het bureau Milieu van de gemeente Oldebroek en de plaatselijke politie daarvan telefonisch op de hoogte worden gesteld.

Met dit voorschrift beogen verweerders hinder ten gevolge van rook voor de woonkernen en op openbare wegen te voorkomen. Volgens appellant sub 1 is dit voorschrift onduidelijk en kan het niet worden gesteld op grond van de Hinderwet. De activiteit wordt immers niet

gereduceerd. De simulatietechniek die zij op het oog hebben betreft elektronische apparatuur waarmee voor de schutter visueel en voelbaar een reële situatie wordt nagebootst bij diverse weersomstandigheden en al dan niet bij daglicht. Verweerders hebben de overtuiging dat de techniek ook voor de op het artillerieschietskamp gebruikte wapens beschikbaar of te ontwikkelen is. De resultaten van het onderzoek ingevolge voorschrift 33 kunnen eventueel leiden tot aanpassing van de vergunningvoorschriften.

Volgens appellant sub 1 is echter in de Hinderwet noch in de totstandkomingsgeschiedenis daarvan, steun te vinden voor het opleggen van de bestreden onderzoeksverplichting. Appellant is van mening dat het thans aangevraagde gebruik van het artillerieschietskamp, inclusief de daarin opgenomen intensiteit van het gebruik van simulatoren, uit onder andere opleidingstechnisch oogpunt het meest geschikt is.

Daarbij merkt hij op dat in het kader van het opstellen van de aanvraag reeds uitgebreid onderzoek heeft plaatsgevonden naar de mogelijkheid om simulatoren te gebruiken ter vervanging van de thans in gebruik zijnde houwitser. Een verdere reductie van het aantal echte schoten zou het opleidingsdoel in gevaar brengen.

De Afdeling overweegt met betrekking tot dit beroepsonderdeel dat schietactiviteiten in de omgeving van de inrichting tot hinder kunnen leiden. Uit de stukken is anderzijds genoegzaam naar voren gekomen dat vergunninghouder belang heeft bij de mogelijkheid om met echte munitie te kunnen schieten. Ter zitting is gebleken dat met de in voorschrift 33 genoemde kalibers ongeveer 15.000 schoten per jaar worden afgevuurd.

Het voorschrijven van een onderzoek naar de mogelijkheden om de hinder in de toekomst te beperken is naar het oordeel van de Afdeling niet ongebruikelijk en in beginsel toegestaan, mits het milieubelang een dergelijk onderzoek rechtvaardigt, het onderzoek het kader van de aangevraagde bedrijfsvoering niet te buiten gaat en het voorschrift een duidelijke onderzoeksopdracht bevat. De Afdeling acht de verplichting tot het verrichten van onderzoek naar simulatietechnieken in voorschrift 33 echter te verstrekkend, omdat deze, gezien het algemene karakter van de onderzoeksplicht, het kader van de vergunningaanvraag - waarin is uitgegaan van het gebruik van houwitser - te buiten gaat. Het systeem van de Hinderwet en de Wet

dat slechts incidenteel een zware lading toegestaan dient te worden en dat daaraan bij voorkeur zoveel mogelijk bemanningen tegelijkertijd dienen te worden blootgesteld. Het testen van projectielen zou opgenomen moeten worden in de vergunning en vuurmondbemanningen zouden volgens appellant uitgenodigd moeten worden tijdens de testschoten. Appellant pleit voor (onderzoek naar de mogelijkheid van) gesimuleerde schoten ter vervanging van het gebruik van houwitsers 155 en 203 mm. Met betrekking tot het door appellant bepleite onderzoek naar simulatietechnieken wijst de Afdeling op hetgeen hierboven - naar aanleiding van het beroep van appellant sub 1 - ten aanzien van voorschrift 33 is overwogen.

Naar het oordeel van de Afdeling heeft appellant sub 1 ter zitting genoegzaam aangetoond dat het uit veiligheidsoverwegingen (vanwege de zonering rondom het gebied) onwenselijk is om het doelgebied anders te positioneren. Verder zal de verplaatsing van het doelgebied weliswaar tot een afname van de geluidbelasting voor bepaalde bewoners van het gebied kunnen leiden, doch hier staat een vermoedelijke toename van de geluidhinder bij andere woningen tegenover. Overigens zal de geluidbelasting als gevolg van het schieten met oefenspringbrisantgranten in ieder geval moeten voldoen aan de geluidgrenswaarden voor schietlawaai (L_T) in voorschrift 11 van de vergunning.

De Afdeling is voorts van oordeel dat verweerders zich terecht op het standpunt hebben gesteld dat omtrent de aard van de munitie aan de vergunning geen voorschriften kunnen worden verbonden die de grenzen van de aanvraag te buiten gaan, nog daargelaten de vraag of de door appellant sub 3 voorgestelde 105 mm kaliber oefenspringbrisantgranaten binnen de Koninklijke Landmacht beschikbaar zijn.

Aangezien ook overigens in het beroep van appellant sub 3 geen aanleiding kan worden gevonden voor het oordeel dat het besluit van verweerders of een deel daarvan in strijd is met enige geschreven of ongeschreven rechtsregel of algemeen rechtsbeginsel, is zijn beroep ongegrond.

Nu niet is gebleken van voor vergoeding in aanmerking komende proceskosten van de kant van appellant sub 1 en de beroepen van appellanten sub 2 en 3 ongegrond zijn, acht de Afdeling geen termen

Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State;

Recht doende in naam der Koningin:

- I. verklaart het beroep van appellant sub 1 gedeeltelijk gegrond;
- II. vernietigt het bestreden besluit wat betreft de aan de daarbij verleende vergunning verbonden voorschriften 8, 10, 13 en 33;
- III. bepaalt dat de volgende voorschriften in de plaats treden van de voorschriften 8, 10 en 13:

voorschrift 8

Het is verboden verontreinigende stoffen, niet zijnde vloeistoffen, in de bodem en het grondwater te brengen of te doen geraken, anders dan ten gevolge van schietoefeningen.

voorschrift 10

Na het van kracht worden van de vergunning dienen de 8 inch (203 mm) brisantgranaten te zijn vervangen door de 8 inch oefenspringbrisantgranaten (OSBG) en dienen de brisantgranaten voor de houwitsers 155 mm te zijn vervangen door de oefenspringbrisantgranaat van het type waarbij de detonatieknal beperkt blijft tot een voor de militaire waarnemers hoorbare knal. Er mogen maximaal 180 schoten per jaar uitsluitend in de dagperiode met detonerende munitie van genoemde kalibers gegeven worden.

voorschrift 13

In afwijking van het gestelde in de aanvraag mag uitsluitend in de periode van 16 augustus tot 15 mei gedurende maximaal 60 avonden met de wapentypes, zoals genoemd in de punten 2.1.1.0 en 2.1.2.0 van de aanvraag, geschoten worden in de avondperiode en wel:

- tot 22.00 uur in de maanden januari, februari, maart, oktober, november en december;

- tot 23.00 uur in de maanden april, mei, augustus en september.

In de periode van november tot en met februari mag niet vaker dan gedurende 35 avonden worden geschoten.